

Федорейко І. В.

аспірантка вечірньої форми навчання,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

МЕТОД ПРОЄКТІВ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ У ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ В ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах змінюються вимоги до майбутніх бакалаврів інженерних напрямів підготовки, зокрема й галузі транспорту, актуальним стає завдання виховання майбутніх професіоналів, готових результативно працювати і діяти в мінливих нестабільних умовах, знаходити оптимальний спосіб вирішення завдань з урахуванням умов, ресурсів та обмежень [5, с. 138]. З огляду на це виникає завдання пошуку шляхів, які дають змогу результативно формувати та розвивати особисті якості майбутніх бакалаврів у галузі транспорту як інженерів-педагогів для їхнього подальшого самостійного застосування у вирішенні професійних та особистісних проблем, що відображено у документах про освіту у вигляді набору універсальних, загальнопрофесійних та професійних компетентностей [2; 3].

Тому сучасним студентам, зокрема й майбутнім бакалаврам у галузі транспорту, вже недостатньо отримати певний обсяг знань у професійній сфері, необхідні вміння використовувати ці знання в практичній галузі, будучи дослідником та керівником колективу однодумців [4, с. 162]. Студенти повинні знати алгоритми створення власних нових знань та володіти методами комунікацій у міждисциплінарних сферах. Тим самим вони стають здатними проєктувати освітню траєкторію з урахуванням реалізації компетентнісних вимог у динаміці розвитку своєї професійної галузі [1]. Розвиток такого напрямку зумовлює необхідність впровадження у систему вищої інженерно-педагогічної освіти сучасних проєктних технологій [1; 6]. На їхній основі вдало реалізується компетентнісний підхід в освіті, що забезпечує випускника університету не лише певним рівнем знань, умінь, навичок, а й здатністю їхньої реалізації у власній практичній роботі, розширюючи водночас власний професійний світогляд, що і є ключовою відмінністю компетентного фахівця від кваліфікованого [6, с. 35].

Сучасний погляд на проблему використання методу проєктів та залучення студентів у проєктну діяльність у професійній підготовці дає змогу визначити досліджуваний процес як форму спільної навчально-пізнавальної, дослідницької та творчої активності студентів (майбутніх бакалаврів у галузі транспорту), що характеризується наявністю дидактичної мети, узгоджених методів та прийомів, способів діяльності та забезпечує досягнення спільного запланованого результату.

У професійній підготовці майбутніх бакалаврів у галузі транспорту проєктна діяльність виявляється у процесі та в результаті освоєння майбутніми інженерами-педагогами нових якостей професійної діяльності, що дають змогу освоювати та розвивати інновації та впроваджувати їх у професійно-технічну освіту. Тому проєктна діяльність є своєрідним інструментом створення образу майбутніх педагогічних систем на основі базових цінностей освіти («покрокове здійснення образу майбутнього») [2].

Суть ідеї методу проєктів – стимулювання інтересу студентів до певних проблем, вирішення яких передбачає оволодіння певними знаннями та вміннями. Проєктна діяльність сприяє набуттю студентами умінь практично застосовувати отримані знання та розвитку критичного мислення; можливості складати і здійснювати плани та особисті проєкти, що дає змогу визначати та обґрунтовувати цілі навчально-професійної діяльності.

Залучення майбутніх бакалаврів у галузі транспорту як інженерів-педагогів у проєктну діяльність сприяє формуванню:

- здібностей до виокремлення та осмислення соціально, професійно та особистісно значущих проблем професійно-технічної освіти;
- умінь розробки ідей та способів вирішення сформульованих проблем, доведення ідей до рівня практичного застосування;
- здатності до ефективної командної роботи, прийняття різних управлінських та виконавчих ролей;
- здатності до планування та проведення необхідних досліджень, використання результатів досліджень для перетворення дійсності;
- потреби в саморозвитку, самостійному освоєнні нових способів професійної діяльності, зростання професійної компетентності [6, с. 36].

Варто відзначити, що сучасне проектування в підготовці майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних ЗВО повинно відображати тренди сучасної науки, завдання сучасної освіти та програму розвитку конкретного ЗВО. Недостатньо зводити значущість проєктної діяльності студентів бакалаврату у галузі транспорту до колективної роботи з досягнення певного результату. Проєктна діяльність повинна мати певні характеристики, зокрема міждисциплінарність, використання соціальних медіа у проєкті та інноваційний характер тем проєкту.

Необхідність ідеї міждисциплінарності в проєктному завданні пояснюється ознаками постнеокласичної науки, у парадигмі якої розвивається сучасна вища освіта. Цілком очевидно, що нині різко зростає роль фундаментальних та міждисциплінарних знань, що дає змогу випускникам ЗВО легше орієнтуватися у суміжних галузях професійної діяльності та будувати нелінійну модель кар'єрного зростання. Тому міждисциплінарне проєктне завдання має базуватися на міждисциплінарних зв'язках, що передбачає послідовність, системність, узгодженість навчальних дисциплін, взаємопов'язану роботу викладачів профільюючих кафедр. Необхідно також наголосити на значущості використання мультимедійної інформації в межах проєктного дослідження. У проєктній міждисциплінарній діяльності існує прямий взаємозв'язок між формуванням універсальних, загальнопрофесійних та обов'язкових професійних компетентностей та вмінь працювати в умовах контексту мультимедійності сучасного простору. Тому майбутнім бакалаврам у галузі транспорту вкрай важливо продемонструвати вміння працювати з різними соціальними медіа, що мають значний інформативний, навчальний, формуювальний потенціал, відобразити контент соціальних медіа у фінальному продукті проєктної діяльності – у презентації у вигляді графіків, таблиць, іміджів, відеоконтенту, що максимально сприяє розкриттю теми дослідження. Соціальні медіа відносяться до інноваційних засобів освітнього процесу, а їхній освітній потенціал надзвичайно високий [5].

Інноваційний характер тем проєкту передбачає, що вибір теми має відповідати критерієм інноваційності. Рекомендується, щоб тема мала інноваційний характер та відображала українські та світові інноваційні процеси. У формулюванні теми студентам необхідно враховувати сучасну соціально-економічну парадигму розвитку суспільства, відображати останні тренди розвитку економіки та професійно-технічної освіти, нові урядові ініціативи, програми, проєкти, рішення.

Ефективність використання проєктної діяльності як форми професійної підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту як інженерів-педагогів обґрунтовано низкою позицій:

- проєктна діяльність дає змогу активізувати навчально-пізнавальну активність студентів шляхом надання змісту проєктної роботи проблемного характеру та свободи у виборі методів та засобів досягнення цілей;
- проєктна діяльність дає змогу наблизити зміст професійної підготовки до вимог професійного стандарту, що досягається за допомогою орієнтації на конкретні професійні функції майбутніх (інженерів-педагогів);

- проєктна діяльність забезпечує максимальне урахування індивідуальних можливостей, потреб та інтересів студентів, а також оптимальні режим, темп, ритм, спосіб участі у спільній проєктній роботі.

Таким чином, проєктна діяльність створює умови для виконання завдання одночасно на продуктивному, евристичному та креативному рівнях творчого мислення: продуктивний рівень передбачає інтелектуальну діяльність студентів, пов'язану з пошуком нового способу дій, евристичний рівень вимагає більш оригінального підходу до вирішення поставлених завдань, креативний рівень розглядається як самостійна постановка студентами проблеми та самостійність її вирішення.

Список використаних джерел

1. Abashkina N. V. *Rozvytok pedahohichnoi maisternosti vykladacha v umovakh neperervnoi osvity* [Development of the teacher's pedagogical skills in the conditions of continuous education]: kolektyvna monohrafiia. Cherkasy: [ChNU im. V.Khmelnyskoho], 2010. 270 s.
2. Hornostaieva O. O. *Rozvytok profesiinoi kompetentnosti inzheneriv-pedahohiv avtotransportnoho profilu u systemi pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity* [Development of professional competence of engineers-pedagogues of the motor transport profile in the system of postgraduate pedagogical education]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity*, 2018. Vol. 61, pp. 95–104.
3. Hrebenuk A. *Struktura profesiinoi kompetentnosti maibutnikh bakalavriv zaliznychnoho transportu u fakhovii pidhotovtsi* [The structure of professional competence of future railway transport bachelors in professional training]. *Fyzyko-matematychna osvita*, 2021, Vol. 28 (2), pp. 6–10.
4. Skibina O. V. *Do pytan pro osoblyvosti profesiinoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv* [To questions about the peculiarities of the professional competence of future engineers-pedagogues]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni T. Shevchenka*, 2014, Vol. 9 (268), pp. 161–169.
5. Sysko N. The leading principles teachers' professional development of the professional (vocational) education. *Bulletin of Postgraduate Education (Series «Educational sciences»)*. 2019. Vol. 8 (37). P. 136–152.
6. Vaintraub M., Vasenko V., & Honcharenko O. (2022). Professional Training of Future Teachers of Technology and Drawings in the Context of Development International Educational Space. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*. 2022. Vol. 15. P. 28–51.

Філатов С.В.

кандидат техн. наук, доцент

ДВНЗ Криворізький педагогічний університет, м. Кривий Ріг

Ботяк В.В.

ДВНЗ Криворізький педагогічний університет

студент м. Кривий Ріг

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНЖЕНЕРА–ПЕДАГОГА У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПРОФІЛЮ

У розвинених країнах світу автомобільна промисловість є стратегічною, оскільки забезпечує розвиток багатьох суміжних галузей економіки, освоєння високих технологій, створення складного кінцевого продукту з високою часткою вартості, а також зайнятість населення і належні відрахування до бюджету. Тому в умовах кризи світової економіки підтримка автомобільної промисловості вийшла на передній план у заходах багатьох країн щодо її подолання. Очевидним є те, що ефективна робота цієї галузі сприяє підвищенню добробуту суспільства.

Окремі аспекти проблеми трудової, технічної і наукової підготовки студентів старших курсів розкриті у дисертаціях таких науковців, як А. Вихрущ [2], Д. Крилов [4], М. Бутиріна [1], С. Онопченко [5], І.Є. Каньковський [3] та ін.

Тому підготовка висококваліфікованих спеціалістів у галузі автомобільного транспорту, майстрів виробничого навчання до інноваційної діяльності в системі професійно